

ادعاهای پیمانکاری و مبانی حقوقی آن

مجید پرچی جلال

عضو هیئت علمی و استادیار دانشکده معماری دانشگاه تهران - گروه مدیریت پروژه

محمد درویش رکن آبادی

دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی و مدیریت ساخت - دانشگاه امام حسین (ع)

Email: mdroknabadi@yahoo.com

خلاصه

تحقیقات نشان می‌دهد تمام ادعاهای پیمانکاری، در ادعای مالی و تمدید مدت قرارداد خلاصه می‌شوند. ادعای دیگر که در اصل ۱۷۱ قانون اساسی تصریح شده، خسارت معنوی است که به دلیل نقایص موجود در نظام حقوقی ایران، ابزار رسیدگی و جبران مالی آن وجود نداشته، لذا معمولاً از سوی پیمانکاران مطرح نمی‌شود یا در صورت طرح، همراه با ادعاهای مالی می‌باشد. هدف از این تحقیق که به روش کتابخانه‌ای صورت گرفته، شناساندن مبانی حقوقی خسارت‌های قابل مطالبه از طرف پیمانکار می‌باشد. ادعاهای خسارت مالی شامل ادعاهای تلف شدن مال، کاهش ارزش مال و عدم‌النفع است. کاهش ارزش پول به دلیل تأخیر تأدیه، مصداق کاهش ارزش مال است. خسارت تأخیر تأدیه و عدم‌النفع از جمله ادعاهای رایج پیمانکاری است که با عبارت‌های دیگر مطرح شده و به دلیل عدم آگاهی به مبانی حقوقی آن به خوبی دفاع نمی‌شود. شرایط عمومی پیمان سه عاملی ایران نیز در این موارد راهکاری ندارد.

کلمات کلیدی: ادعا (کلیم)، خسارت، تأخیر تأدیه، عدم‌النفع، خسارت معنوی

۱. مقدمه:

مطالعه ۴۳ پرونده دعوی پیمانکاری ارجاع شده به شورای عالی فنی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی نشان می‌دهد، به طور متوسط ۴۰.۹ ادعا در هر پرونده مطرح شده است. از آنجایی که این شورا، فقط داوری پرونده‌های پروژه‌های عمرانی را می‌پذیرد، لذا این آمار تنها برای دعوی پیمانکاری در این پروژه‌ها می‌باشد. این در حالی است که به طور طبیعی همه ادعاهای یک پروژه به این شورا ارجاع نمی‌شود و تعداد بیشتری بین طرفین قرارداد توافق شده یا به دلیل ضعف پیمانکار در مبانی حقوقی، این دعوی پی‌گیری نمی‌شود. بنابراین در هر پروژه تعداد زیادی ادعا طرح می‌شود که بخش قابل توجهی از وقت مدیران و کارشناسان طرفین قرارداد را به خود اختصاص می‌دهد.

امروزه یک نگاه علمی به مدیریت ادعا وجود دارد، به طوری که راهنمای گسترش دانش مدیریت پروژه (راهنمای^۱ PMBOK)، فصل شانزدهم خود را به این موضوع اختصاص داده است. این فصل چهار بخش اصلی داشته که شامل: شناسایی موارد بروز ادعا، ارزیابی و تحلیل ادعا، جلوگیری از بروز ادعا و حل و فصل ادعا می‌باشد. در این فصل، مذاکره، حل اختلاف (میانجیگری، داوری و دادرسی‌های کوچک) و دعوی قضایی (ارجاع به مرجع قضایی)

¹. Project Management Body of Knowledge